

AZ ÖKOLÓGIAI HASZNOSSÁG JELENTŐSÉGE

Méret, famagasság és koronaszélesség alapján három csoportba sorolhatjuk az akcióban adott fákat:

- kiskoronájú fák
- közép magas fák
- terebélyes, magas fák

A fák értékét nem csak esztétikájuk, lombszínük és koronaformájuk adja, napjaink klímakiívásai közepette különösen fontos a szerepe a fák által nyújtott ökológiai szolgáltatásoknak. A városi hősziget hatásait mérsékeli a többszintes zöld növényzet, amennyiben a városnak a legjobbat szeretnénk, magas, terebélyes koronájú fát kell ültetnünk minden olyan helyszínre, ahol egy ilyen méretű fa gyökérzete és lombkoronája a közműveket nem zavarva elfér. A városi hőséget, szárazságot, és szennyezést a fák lombkoronája az alábbi módon tudja enyhíteni:

- a lombkorona árnyékol, megakadályozza a fa alatti terület felforrósodását
- a lombkorona vizet párologtat, ezáltal hűti a környezetét
- a lombkorona port köt meg a levelek felületén
- a lombkorona az asszimiláció során CO²-t köt meg és O²-t termel
- a lombkorona és a fa ágrendszere változatos faunának adhat otthont, ezáltal hozzájárul a biodiverzitás fenntartáshoz és segíti kártevők természetes ellenségeinek megmaradását a városban

Az alábbi ábrán egy a területünkben álló 20 éves közép magas szivarfa és 20 éves vérszilvafa ökológiai szolgáltatásait hasonlítjuk össze. Látható, hogy a 12 méter magas szivarfa ökológiai szolgáltatásai négyszer nagyobbak, mint a 7 méter magas vérszilvái. Ha a vérszilvát egy terebélyes 20 éves hársfával hasonlítanánk össze, akkor ez a különbség akár tizenötszörös is lehet.

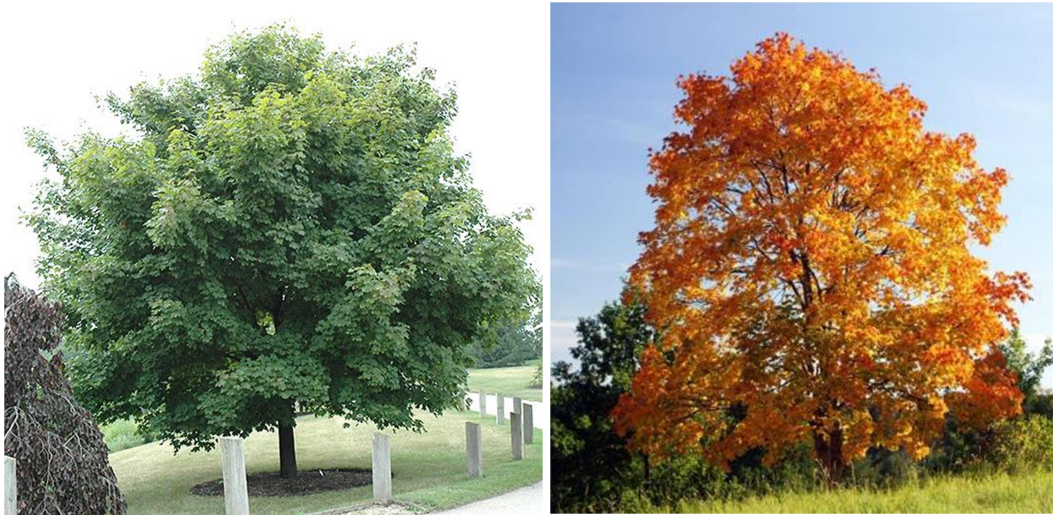
Ökológiai hasznosság összehasonlítása 20 éves fasori fák esetében				
Ökológiai szolgáltatások (vegetációs időszakra számított értékek (MFE Faérték applikáció))				
	Mennyiség	Egység	Mennyiség	Egység
	közepes koronájú városi fa		kiskoronájú városi fa	
CO ₂ megkötés	87,37	kg	20,51	kg
O ₂ termelés	96,25	kg	22,59	kg
por megkötés	666,35	kg	156,4	kg
párologtatás	6959,64	l	1633,5	l

FAFAJTÁK RÉSZLETES JELLEMZÉSE

Kiterjedt zöldsávba vagy vezetékmentes utcákba alkalmas terebélyes, magasra növő fák:

Acer platanoides – Korai juhar (őshonos, őszi lombszín)

Magas terebélyes juharfajta, nagy felületen nyújt szórt árnyékot. A fa más cserjék, kisebb fajok növekedését nem akadályozza, ősszel aransárga levélszínnel díszít. A juharfák jól érzik magukat a területben, a nagyon száraz-köves területektől eltekintve mindenütt jól fejlődnek, a vízigényükre oda kell figyelni.

Fraxinus angustifolia 'Tahi' – Magyar kőris (őshonos, őszi lombszín)

Magas terebélyes kőrisfajta, nagy felületen nyújt szórt árnyékot. Vitális, igénytelen, ellenálló faj, jól tűri a szennyezett városi levegőt. A fa más cserjék, kisebb fajok növekedését nem akadályozza, ősszel lombja sárgára majd ibolyásvörösre színeződik. Érdekes szélesebb zöldsávba ültetni, mivel a kőrisfajták gyökere felül terül, és felnyomhatja a burkolatot, ha túl közel ültetjük.

Tilia cordata 'Greenspire' – Kislevelű hárs (virágzat, méhlegelő, termés, őszi lombszín)

Lekerekedően oszlopos koronájú fa. Virága illatos, mézelő, gyógytea készítésére alkalmas. Viszonylag igénytelen, szárazság- és árnyéktűrő, de lassan növő fa. Sárgásfehér, virágainak díszítő ereje elhanyagolható,

illata viszont nagyon kellemes. Terméséből gyógytea készíthető. Pozitív ökológiai hatásai: talajárnyékolás, könnyen bomló lombja jó minőségű komposztot ad, terebélyes koronája, gyökérzete, gazdag élővilág kialakulását segíti elő, melyre a városi környezetben nagy szükségünk van.

2 méter széles zöldsávba, magasabban futó, szigetelt vezeték alá alkalmas közép magas fák:

Gleditsia triacanthos 'Sunburst' – Tövismentes lepényfa (ősziről lombos, szép alak, szőrt árnyék)

6-12 méter magasra növő, laza koronát fejlesztő fák. Ezeken a fajtákon nem láthatóak a lepényfára jellemző nagy tövisek és hüvelytermések, így parkoló – és utcai fásításra is használhatóak. Laza, ágrendszerüket keskeny ágak alkotják, így vezeték mellé ültetve, sem jelentenek komoly veszélyt. Laza koronájának hála kellemes, szőrt árnyékot biztosít, kivételes szárazságtűrő képessége és fényigénye miatt kifejezetten alkalmas a városi fásításra. A 'Sunburst' fajta ezenkívül élénk sárga lombkoronájával díszít. Lehulló levelei alig jelentenek terhelést a gyep, vagy a talajtakaró cserjék számára.

Fraxinus excelsior 'Althena' – középmagas kőris (ősz lombszín, szép alak)

10 méter magasra növő, Felálló ágrendszerű, fiatalon karcsú, később szabályos piramis alakú, zárt koronájú fa. Jó várostűrő fajta, az alapfaj kőrissel ellentétben sokkal visszafogottabb mérettel rendelkezik.

Koelreuteria paniculata – Csörgőfa (virágzat, termés, ősz lombszín, szép alak)

6-10 méter magasra növő kis fa, szabálytalan gömb koronát fejleszt. Szeldelt szárnyasan összetett leveleivel, nyár elején bugás sárga virágzatával, nyár végén jellegzetes toktermésével díszít. Bájos, hangulatos kis fa, ehhez a képhez girbe-gurba törzse is hozzájárul. Lombja ősszel sárgásan színeződik.

Aesculus x carnea 'Briotii' – pirosvirágú vadgesztenye (virágzat, szép alak)

10-15 méter magasra növő fa, formája, alakja és levelei a közönséges vadgesztenyét idézik, de levelei hullámos szélűek, virágai feltűnő piros színnel rendelkeznek, magassága pedig elmarad a közönséges vadgesztenyétől. Az aknázó moly nem károsítja, ami ellen a másik vadgesztenye esetében folyamatos védekezésre kényszerülünk. Közepes méretű, kompakt formájú koronája alkalmassá teszi fasor kialakítására. Ha szeretne előben megcsodálni egy ilyen fasort, akkor tegyen egy látogatást területünkben a Mátyás király térre, ahol a tér felújítása során ezzel pirosvirágú vadgesztenyékkel újítottuk meg a teret ölelő kettős fasort.

Fraxinus ornus 'Mecsek' – Virágos gömbkőris (virágzat, őszi lombszín, szép alak)

10 méter magasra növő gömbölyded koronát nevelő fa. Strapabíró, szép, várostűrő faj. Fényigényes, szárazságtűrő, meleg fekvést és laza talajt kedvel. Májusban nyílnak feltűnő, illatos, krémszínű virágzatai. A kőrisfajtákra jellemzően felül terül a gyökere, így szűk zöldsávba, járda közvetlen közelébe nem alkalmas.

Corylus colurna – Török mogyoró (virágzat, termés, őszi lombszín, szép alak)

10-15 méter magasra növő fa, kúpos, hosszúkás koronaformával. februárban hozott sárga barkavirágzata, különleges hangulatot ad az akkor még lombtalan fának. Később hozza tojásdad levelekből álló, laza koronáját, mely ősszel lombja sárgára színeződik. Erős, ellenálló fajta, városi fásításra alkalmas, szárazságtűrő és fényigényes. Ősszel érő termése ehető, a mókusok kedvenc csemegéje.

Tilia tomentosa 'Bori' vagy 'Silver Globe' – gömb ezüsthárs (koronaforma, őszi lombszín, szép alak)

10-15 méter magas, alacsony, várostűrő hársfajta, a nagyméretű hársnál leírt összes jó tulajdonsággal rendelkezik, de kisebb a lombkoronája, ezért magasan futó vezetékek alá is alkalmas. Figyelem: tea a terméséből nem készíthető!

Keskeny zöldsávba, alacsonyan futó vezeték alá alkalmas kiskoronájú fák:

Crataegus Laevigata 'Paul's Scarlet' – Kétfibés galagonya (virágzat, termés, őszi lombszín)

6-10 méter magasra növény, lapos gömbölyded koronát fejlesztő törzsű galagonya. Gazdag és feltűnő április végi - május eleji virágzása miatt pirosvirágú galagonyaként is nevezik. Enyhén tövises ágai nem jelentenek veszélyt. Keskeny zöldsávba, vezeték alá is ültethető, nagy tűrőképességgel rendelkező fajta. Szép és egyben ellenálló faj. Ősszel megjelenő terméseit kedvelik a madarak.

Pyrus calleryana 'Chanticleer' – Díszkörte (virágzat, őszi lombszín, szép alak)

10 méter magasra növény, Szívós várostűrő díszkörte. Mély gyökérzetet fejleszt, így jól tűri a szárazságot. Egyenes törzsének, kúp alakú koronájának köszönhetően szép, egyenletes fasorok kialakítására alkalmas. Keskenyebb zöldsávba, vezeték alá is ültethető fajta. Tavasszal gazdag, fehér virágfelhőbe burkolózik, ősszel lombja tűzpirosra színeződik.

Ginkgo biloba 'Globus' – Gömb ginkgo (lombdís, őszi lombszín)

3-4 m magasra megnövő kis fa. Ez a magas díszítőértékkel bíró kis fa, az alapfaj minden előnyével rendelkezik (várostűrő, ellenálló), emellett alacsony magassága miatt bátran ültethető vezeték alá, és keskeny zöldsávba.

Acer campestre 'Elsrijk' – Juharfajta (alacsony fajta, változó lombszín)

Kecses, 6-8 méteresre megnövő, tojásdad koronát nevelő díszfa. Az alapfajnál a lisztharmattal szemben valamivel ellenállóbb, várostűrő fajta. Levelei és vesszői kihajtáskor sárgászöldek később besötétednek. Zárt koronájával és sűrű ágrendszerével igen alkalmas utcák fásítására sorfaként. Ősszel gyönyörű aranysárga lombja sokáig díszít.

Cercis siliquastrum – Júdásfa (törzsön virágzik, különleges alak, őszi lombszín)

6 m magas, eredetileg bokorfa, de az akcióban út mellé ültethető sorfa típust adunk. Érdekes habitusú, különleges megjelenésű díszfa. Élénk rózsaszínű pillangós virágai már a lombfakadás előtt megjelennek az idősebb ágakon és a törzsön, de szerencsére hosszan még a lombfakadást követően is megmaradnak, ennek a köszönhetően a fa sokáig megtartja dekoratív jellegét. Melegigényes és szárazságtűrő fafaj.

Megnevezés	Méret	Menny.	
Crataegus laevigata 'Paul's Scarlett'	SF FL/Kont	8/10	30
Pyrus calleryana 'Chanticleer'	SF FL/Kont	8/10	30
Fraxinus excelsior 'Althena'	SF FL/Kont	10/12	15
Acer platanoides	SF FL/Kont	10/12	5
Fraxinus angustifolia 'Raywood'	SF FL/Kont	10/12	5
Tilia cordata 'Greenspire'	SF FL/Kont	10/12	5
Aesculus carnea vagy Aesculus carnea 'Briottii'	SF FL/Kont	10/12	20
Coryllus columna	SF FL/Kont	12/14	5
Koelreuteria paniculata	SF FL/Kont	12/14	5
Gleditsia triacanthos 'Sunburst'	SF FL/Kont	10/12	5
Cercis siliquastrum	SF FL/Kont	10/12	20
Gingko biloba 'Globus'	SF FL/Kont	10/12	10
Fraxinus ornus 'Mecsek'	SF FL/Kont	10/12	26
Acer campestre 'Elsrijk'	SF FL/Kont	10/12	30
Tilia tomentosa 'Silver Globe'	SF FL/Kont	10/12	10